

Universitätsbibliothek Paderborn

Cvrsvs Theologici ...

Ea Brevitate Conscriptus, Qvam Tot Tantarvmqve Rervm Amplitudo Et
Varietas Patitvr ...

Quas Secunda Secundæ Et Tertia Pars Divi Thomæ Complectitvr -
Qvæstiones Insvper Ad Mores, & praxim spectantes, maximè circa
Sacramenta, accuratè declarantur

Carleton, Thomas Compton

Leodii, 1664

Sect. III. An saltem verba illa à peccatis esse possint de substantia formæ.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13826

officium divinum dicitur preces, licet varia in eo legantur, quæ orationes non sunt. Secundò communiter forma absolutionis vocatur oratio, quia talis est virtualiter, & quoad efficaciam, estque res per se sancta, & ad pietatem tendens. Nec apud Græcos erat universalis modus absolvendi per formam adequatè deprecatoriam, sed plurimi, etiam inter Schismaticos, addebant, & Ego habeo te absolutum, ut notat Petrus Arcudius de Sacramentis Ecclesiæ Orientalis, libro quarto, capite tertio, quæ verba æquivalent nostræ formæ *Ego te absolvo*.

IX. Quæ verborum mutatio obstat valori formæ.

Infero secundò illam solam formæ mutationem, quæ non reddit sensum æquivalentem his verbis *ego te absolvo*, & non præ se fert sententiam judicalem, obstat valori formæ, quocumque demum idiomate proferantur verba, aut in eodem mutantur: licet enim verba materialiter, seu quoad sonum variantur, manent tamen formaliter eadem, cum sensus & significatio sit anima verbi, ut rectè Suarez disp. secundâ de Sacramentis in genere, sect. quartâ, §. *Quarta regula*, unde si quis auctoritatis gratiâ dicat, *nos te absolvimus*, aut e contra reverentiâ causâ dicat personæ indignitate positâ *Absolvo dominationem tuam, majestatem vestram*, &c. est valida absolutio, ut observat Vasquez quæst. 84. art. tertio, dubio quarto, sine: Meratius citatus sect. secundâ, Coninck in simili, quæst. 66. de Sacramento Bapufmi, art. sexto, num. quadragesimo nono, & omnes communiter: semper tamen præstat servari formam consuetam.

X. Mutare ita formam, ut reddatur dubia est peccatum mortale.

Infero tertio, semper esse mortale peccatum ita mutare formam, ut reddatur dubia, si verò mutatio sit exigua, & sensum ac modum significandi relinquat integrum, non est grave peccatum, licet ex genere suo sit peccatum mortale, cum sit sacrilegium: nonnulli tamen semper esse volunt mortale. Circa verborum transpositionem, interruptionem, additionem, subtractionem, diversorum etiam idiomatum inter se mixtionem, &c. adhibenda hinc est generalis doctrina tradita de Sacramentis in genere, disp. sexagesimâ tertiâ, sectione secundâ, conclusione tertiâ.

SECTIO TERTIA.

An saltem illa verba à peccatis, esse possint de substantia formæ.

I. Status præsentis controversia.

Hoc est, utrùm licet non sint de essentiâ formæ, ut vidimus, ita ut iis non positis forma non sit sufficiens, esse tamen possint de substantiâ illius (admittimus enim pro præsentî distinctionem inter essentiâ & substantiam) ita scilicet ut verè influere possint in gratiam per Sacramentum hoc collatam, & peccatorum remissionem, sicut secundum omnes de facto concurrunt particula *ego*, etsi nihil essentiale deesset formæ, si particula illa omitteretur.

II. Negant communiter auctores verba illa, à peccatis, esse posse de substantiâ formæ absolute.

Suarez hic, disp. 19. sect. primâ, numero vigesimo primo, & disp. 13. de Sacramentis in genere, sect. tertiâ, & disp. 60. de Eucharistiâ, sect. primâ, & alibi, Coninck, Tannerus, Meratius disp. tertiâ de Penitentiâ, sect. 2. & alii communiter negant illa verba à peccatis, aut de facto esse, aut esse posse de substantiâ formæ absolutionis, seu concurrere ad gratiam conferen-

R. P. Comptoni Theol. Scholast. Tom. II.

dam & remissionem peccati. Ratio horum Auctorum est, quia sicut essentiâ, ita substantiâ formæ non pendet ex arbitrio ministri, sed si semel ponatur materia & forma Sacramenti cum significatione sufficienti, statim ponitur illius effectus, ergo cum antequam addantur illa verba à peccatis, posita per nos sit forma sufficiens, quicquid sequitur venit serò ad effectum Sacramenti ponendum, cum jam pro tempore priori sit positus.

Vasquez è contra, hic quæstione octogesimâ quartâ, articulo tertio, dubio quarto, numero quarto, & sequentibus ait verba illa à peccatis semper, quando adduntur, concurrere de facto ad effectum Sacramenti, sicque esse de substantiâ illius, non tamen de essentiâ, quia licet omittentur, adhuc Sacramentum consisteret, & haberet suum effectum; cum autem, inquit ipse, illa verba contineantur implicite in voce *Absolvo*, si apponantur, concurrent necessariò ad remissionem peccati, sicut & particula *Ego*, quæ semper concurrat, quamvis si abesset, nihil deesset Sacramentum.

Sed contra hoc est, quia pro aliquo priori temporis antequam addantur hæc particula à peccatis, ponitur materia & forma sufficiens hujus Sacramenti, juxta ipsum Vasquez cum intentione debitâ, ergo tunc dabit effectum; Sacramenta enim sunt quasi agentia naturalia, ut docent Theologi, & consequenter sicut Sol primo instanti quo applicatur subjecto apto, producit necessariò in eo lucem; ita & Sacramentum in animâ producit gratiam, ubi non invenit obicem. Quod verò assert Vasquez de particula *Ego*, nihil probat, nam si hoc modo proferretur forma absolutionis *Absolvo te ego à peccatis*, non magis concurreret particula *ego*, quàm à peccatis ad remittenda peccata, cum pro tempore aliquo priori posita sit forma sufficiens cum intentione debitâ, & consequenter haberet effectum.

Dices: Si Sacerdos apponeret alia verba his duobus *Absolvo te*, ut *Absolvo te joco*, *Absolvo te fittie*, *chimericè*, &c. illa verba quæ sequuntur influerent in negationem absolutionis, & illam impedirent sicut particula *minoris* addita ab Arriano aliquo formæ Baptismatis; ergo & illa particula à peccatis, etsi formam sufficientem subsecuantur, possunt in absolutionem influere; contrariorum enim contraria, seu eadem est ratio. Negatur tamen consequentia: Disparitas est, quòd priora illa verba mutant planè sensum, & propositionem faciant longè aliam; nec enim absolvere fittie aut joco, est absolvere: at verò verba illa à peccatis quæ adduntur, continentur implicite in prioribus, ut fatetur Vasquez, non minus quàm particula *Ego*, saltem relinquunt sensum integrum, nec quidquam demunt sufficienti formæ; ergo pro aliquo tempore antequam ea addantur, est forma sufficiens cum intentione debitâ, & consequenter habebit effectum.

Urgebis: Saltem requiritur aliqua morula post verba *Absolvo te*, alioqui particula illa superius additæ non possent impedire effectum Sacramenti, ac proinde pro illo priori hæc verba *Ego te absolvo* sunt indifferentia ad hunc vel illum sensum; ergo si intra illam morulam addantur hæc particula à peccatis, simul cum prioribus verbis concurrent ad formam Sacramenti. Sed contra: Si enim morula requiratur post hæc verba *Ego te absolvo*, ergo & post à peccatis; æquè enim addi possent

III. Vasquez verba illa à peccatis, aut semper concurrere ad effectum Sacramenti.

IV. Hoc tamen non subsistit, prius enim quàm ponantur hæc verba, à peccatis, productus est effectus Sacramenti.

V. Obicit Verbum additum post *Absolvo te*, potest influere in negationem absolutionis; ergo & à peccatis id absolutam.

VI. Dices: Post illa verba, *Absolvo te*, requiritur aliqua morula.

possent verba corruptentia sensum formæ post à peccatis, ut si dicat Sacerdos Ego te absolvo a peccatu alienis, vel à peccatis tuis manifestis, non ab occultis, vel quæ soli Deo es confessus, aut aliquid hujusmodi.

VII. Nulla ergo hic requiritur hujusmodi morula.

Re tamen verâ non requiritur hujusmodi morula, si propositio sit finita, nam inquiri quanta debeat esse morula ut propositio non possit per verbum sequens corrumpi. Dices: tanta ut verbum sequens non possit cœteri habere moralem connexionem cum præcedentibus. Contra: ergo potest intercedere spatium aliquod notabile, præsertim in iis qui morosè loquuntur. Imo communis sententia est Theologorum, etiamsi aliquis breviter interloquatur, & sic prosequatur formam inceptam, adhuc esse validam; ergo si quis post totam formam vel pœnitentiæ, vel Baptismatis prolatam moreretur, non reciperet Baptismum, nec peccata ei essent dimissa, nam secundum hanc sententiam morula aliqua est expectanda. Deinde statim post prolata verba Consecrationis non possit Sacerdos, vel ipse hostiam adorare, vel populo adorandam proponere.

VIII. Primo instanti quo forma est finita, confertur gratia in hoc Sacramento.

Ut ergo huic objectioni respondeam, quæ contra cuiusvis Sacramenti formam proponi possit, dico nullam hic expectari debere morulam ob rationes jam positas, sed primò instanti quo propositio seu forma est finita, confertur gratia in reliquis Sacramentis, in Eucharistia verò ponitur corpus & sanguis Christi. Difficultas est, quando censenda sit finita forma; cum enim semper post quamvis verborum formam proferri possint verba aliqua illam trahentia ad alium sensum quam priora verba præ se ferant, non videtur assignari posse quando finita sit propositio & forma sufficiens posita.

IX. Ut propositio sit finita non debet sequi intra certum tempus verbum mutans sensum.

Dico itaque tunc finitam esse propositionem, & veram ac sufficientem formam, quando prolata sunt verba apta ad significandum effectum sacramentalem, connotando non esse aliud verbum mutans sensum illorum ponendum infratale tempus, & in iis circumstantiis, in quibus conferri posset habere moralem connexionem cum verbis præcedentibus. Notandum verò, aliud esse propositionem esse in se finitam, aliud finitam nobis, sicut hæc propositio, stelle sunt pares, est in se determinatè vel vera, vel falsa, quamvis nobis non sit, cum autem Deus res omnes norit sicuti sunt, perinde est propositionem esse in se finitam, & finitam illi, unde licet si ab hominibus conferenda esset gratia, expectanda esset aliqua morula, non quòd forma non sit finita, & vera, sed quòd ipsi hoc non norint nisi post tempus, sicque aliquando darent gratiam, quando non esset posita debita forma Sacramenti, cum verò gratia sit à Deo conferenda, non est cur ulla omnino detur expectatio aut morula.

X. Si hæc verba à peccatis, præponantur, dubitari nequit quin influat in gratia collationem.

His ergo positis, circa quæstionem in titulo propositam. Dico primò: Si illa verba à peccatis præponantur, ut si dicatur: Ego te à peccatis tuis absolvo, non est dubium quin influant in collationem gratiæ, ac peccati remissionem, & sint de substantiâ Sacramenti; quoad hoc enim non est major difficultas de his vocibus, quàm de particulâ ego, quam concedunt omnes influere si præponantur, sicut communiter præponitur. Ratio est, quia hæc omnia verba significant effectum sacramentalem, & consequenter cum ante eorum positionem non sit posita forma sufficiens, non est cur simul cum aliis verbis non concurrant ad effectum Sacramenti, quem significant.

ranant ad effectum Sacramenti, quem significant.

Dico secundò: Non improbable mihi videtur hæc verba à peccatis, etiam dum aliis verbis præponuntur, & forma profertur more consueto, posse concurrere ad effectum Sacramenti, licet id non semper sit necessarium. Secundam partem jam probavimus contra Vasquez: pro primâ parte citat ipse aliquos, & impugnat, quamvis in modo explicandi & defendendi differant non nihil à nostrâ sententiâ.

XI. Hæc etiam verba à peccatis more consueto prolata possunt concurrere ad gratiam.

Ut ergo declaretur & probetur conclusio, suppono primò tanquam certum, ad valorem Sacramenti requiri essentialiter intentionem ministri, ut ostendi disp. 63. de Sacramentis in genere, sect. 3. & 4. quantumcumque enim quis formam debitam proferat supra materiam aptam, si nullam aliam habeat intentionem, non facit ceremoniam sacram, nec Sacramentum, sed proferendo formam Sacramenti Pœnitentiæ debet habere intentionem absolvendi, & sic de cæteris.

XII. Ad valorem Sacramenti requiritur essentialiter intentio ministri.

Suppono secundò ex doctrinâ ab omnibus admittâ, intentionem posse esse vel absolutam, tunc autem nulla est difficultas, vel conditionatam, idque aut conditione de præterito ac præsentem, & tunc similiter secundum omnes Sacramentum est validum, vel de futuro, circa quod

XIII. Intentio hæc esse potest vel absoluta, vel conditionata.

Suppono tertio, intentionem conditionatam absolvendi de futuro, dupliciter posse procedere: primò, ita ut quis habeat voluntatem absolvi si sit cras restitutus, & tunc absolutio ab omnibus passim censetur valida; conditio enim illa licet sonet futurum, re tamen verâ est de præsentem, & facit hunc sensum, volo te nunc absolvere, seu absolvo te nunc, si nunc verum sit dicere te cras restitutum, aut si Deus videat te cras restitutum: hoc autem constat esse de præsentem, & tunc etsi Coninck neget absolutionem esse validam, Theologi tamen communiter concedunt. Alia potest esse intentio de futuro, qua quis intendat tunc solum absolvere quando restituerit, aut alia conditio fuerit expleta, non quando profert formam absolutionis, & hanc intentionem dicunt omnes ob stare validitati & effectui Sacramenti, imo Suarez, Vasquez, & plurimi ex Theologis hoc etiam negant de Matrimonio.

XIV. Intentio conditionata de futuro dubius modis procedere potest.

Probatur itaque conclusio; sicut potest Sacerdos habere voluntatem absolvi dependentem à conditione, quæ sit actio aliqua, à restitutione exempli gratia, ita & dependentem ab his vel illis verbis, à se vel alio prolatis, ergo potest proferre omnia hæc verba, Ego te absolvo à peccatis, aliquâ non intendendo absolvere nisi ubi ultimum verbum fuerit prolatum, suspendendo scilicet valorem Sacramenti usque dum illa omnia fuerint finita, ergo ante illud tempus forma non est valida, quod enim valorem suum habet dependentem à conditione, non habet illum nisi conditione positâ, ut in aliis omnibus patet. Cum ergo hæc propositio Ego te absolvo à peccatis tuis, sit forma sufficiens, & eadem in re cum hæc Ego te absolvo, ut statim ostendemus, nec deest forma, nec intentio, & consequenter his verbis absolutis constituetur completè Sacramentum.

XV. Sicut potest Sacerdos velle absolvi dependentem ab aliâ, ita & dependentem ab his verbis.

Objicies primò, ante illa verba est forma sufficiens, ergo illa non possunt concurrere. Distinguo antecedens, est forma sufficiens materialiter concedo, formaliter nego, illo autem modo est forma sufficiens, sine ullâ omnino intentione, vel etiam joco prolata, formalis autem & completa sufficientia formæ dependet ab intentione, quæ hinc non est nisi conditione positâ, ultimis scilicet

XVI. Aut hæc verba à peccatis, est forma hæc materialiter tantum sufficiens, non formaliter.

scilicet verbis; sicut enim ubi nulla intentio nullum Sacramentum, ita ubi intentio tantum conditionata, tantum est Sacramentum conditionatum donec impleatur conditio.

XVII.
Dices: Ergo hac verba Absolvo te non possunt omnino hic influere.

Urgebis: Ergo priora verba *Te absolvo* non possunt omnino hic influere, nec constituere Sacramentum, sicut nec constituunt, ut admittimus cum communi omnium sententiâ, quando proferuntur cum intentione de futuro, ut si cras restitueris: & idem diceremus si Sacerdos poneret post *Absolvo te* alia verba disparata, intendens non conferre absolutionem nisi iis positus, ut si diceret *Ego te absolvo, Deus est trinus & unus*, vel aliud huiusmodi. Negatur consequentia: Ad probationem dico, hanc propositionem *Ego te absolvo à peccatis tuis*, esse in re eandem, ut fatentur Auctores communiter, cum hac, *Ego te absolvo*, vel saltem, ut negare nemo potest, cum hac, *Ego te à peccatis tuis absolvo*, & pro aliquo intentione sit absoluta est aliquid formæ sufficientis; æquæ enim hæc est forma sufficiens, *Ego te absolvo à peccatis*, atque hæc, *Ego te à peccatis absolvo*, cum sit eadem positio, ut diximus, ergo nihil obstare potest quo minus hæc etiam ultima verba concurrant; nihil enim impedire potest, nisi quod præveniantur ab illis verbis *Te absolvo*, quæ etiam sunt forma sufficiens, & pro aliquo priori conferre deberent effectum, hoc autem ut ostensum est, non est necessarium, nam ut conferant vel non conferant, est in potestate proferentis, à cuius intentione habent quicquid habent.

XVIII.
Non tamen sequitur verba illa in nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti, esse de substantiâ formæ,

Objicies secundò: Ergo & verba sequentia, nempe *In nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti*, possunt esse de substantia formæ, cum Sacerdos non minus possit habere intentionem conditionatam non absolventi donec illa etiam prolata fuerint. Contra: quæro utrum hæc verba præposita aliis, ut *Ego te in nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti absolvo*, unam integrarent cum iis formam, & ad peccati remissionem concurrerent an non, in eadem difficultas in omni sententiâ: si ergo posita ante alia verba vel interposita integrarent unam formam & concurrerent, possent etiam postposita, si autem priùs posita vel interposita, ut multo est verosimilius, non spectent ad formam, nec possint concurrere, non poterunt spectare, vel concurrere posita in fine. Idem dico, si quis inferat sequi posse, etiam longam orationem positam post hæc verba *Absolvo te* concurrere: solum notandum verba, quæ non faciunt eundem sensum cum formâ *Absolvo te*, esse parerga, sive in medio formæ ponantur, sive in fine.

XIX.
Dices: Ergo verba illa à peccatis erunt de essentia formæ Penitentia.

Objicies tertio: Ergo hæc verba à peccatis in hoc casu erunt de essentia formæ Sacramenti Penitentia, iis enim ablatis, nullum hæc & nunc foret Sacramentum, malè ergo dicimus esse solum de illius substantiâ. Contra: ergo si quis ponat ea verba in medio formæ cum intentione non conferendi absolutionem, nisi ea verba interferat, erunt etiam de essentia. Respondetur itaque quæstionem hic esse posse de nomine; hoc ergo solum sensu dicimus illa verba non esse de essentia formæ Sacramenti Penitentia, quia potest dari, & plerumque datur completa forma, iis non concurrentibus, imò nunquam possunt esse necessaria nisi quando adhibetur intentio huiusmodi conditionata, quæ cum non requiratur, certè neque hæc verba requiruntur ad essentiam formæ. Si quis autem hic & nunc velit esse de essentia, quia sine iis, manento hæc intentione

R. P. Comptoni Theol. Schol. Tom. II.

nulla esset absolutio, per me licet, non tamen ita propriè dici possent de essentia formæ, quàm intentionis. Alio certè modo constat requiri hæc verba *absolvo te*; sine his enim nulla omnino remittuntur peccata per Sacramentum Penitentia.

SECTIO QUARTA.

Quem sensum habeant verba formæ Sacramenti Penitentia.

NOTANDUM verba sacramentalia duplicem habere posse significationem, primò naturalem, ut ita dicam, seu quam habent ex institutione hominum, alia significatio est sacramentalis seu supernaturalis, quam habent ex institutione Christi, hæc autem secunda significatio communis ipsis est cum materiâ Sacramentorum, aquâ, oleo, &c. quæ omnia ex institutione Christi hoc sensu significant gratiam; sunt enim signa, quæ debitè posita semper subsequitur gratia; verba autem sacramentalia secundum sensum merè humanum non semper gratiam significant, ut apertè constat in Sacramento Matrimonii, in quo verba aliquid non significant quàm consensum conjugum in obligationem mutuum; nec enim aliud quoad sensum humanum significant post elevationem Matrimonii in Sacramentum, quàm ante, sed solum elevata jam sunt, manente eadem significatione naturali ad gratiam conferendam.

I.
Verba sacramentalia duplicem habere possunt significationem, naturalem, & supernaturalem.

Rejiciendum hic in primis est quod docet Caietanus, nempe sensum horum verborum *Ego te absolvo*, esse *Ego tibi remitto vel culpam vel poenam*, vel saltem reliquias peccatorum, quod ultimum addit, ut forma sit vera quando quis confitetur tantum peccata, quæ antea & quoad culpam & poenam sunt vel per priorem confessionem, vel contritionem deleta. Sed contra hoc est; vel enim per has reliquias intelligit Caietanus aliquid illius peccati adhuc remanere, & hoc falsum est, ut latius ostendetur in impugnatione sententiæ Patris Coninck, vel per has reliquias intelligit habitus vitiosos, & inclinationes malas, hæc autem exigua sæpè sunt, præsertim quæ relinquantur ex peccato aliquo levi veniali, & consequenter tales non sunt, ut totâ vitâ maneat, præsertim ubi quis frequenter exercuit virtutem contrariam, & habitum vitiosum habitu honesto veluti clavum clavo expulit. Deinde illi habitus; finge aliquos superesse, nec sunt peccatum, nec poena peccati, cum adhuc dimissâ totâ poenâ remaneant; & consequenter non sunt materia Sacramenti Penitentia, sed solum sunt effectus phisicus ex actu vitioso secutus in animâ, sicut vulnus ex quibusdam externis actibus peccaminosis in corpore.

II.
Quid hæc de re doceat Caietanus.

Secundò ab omnibus rejicitur expositio Magistri, qui conformiter ad suam sententiam de absolutione supra relatam, ait sensum horum verborum *Ego te absolvo*, esse te absolutum ostendo seu declaro. Contra hanc expositionem acerrimè invehuntur Theologi omnes, tum recentiores, tum antiqui, & in particulari Richardus de Sancto Victore sic de eâ scribit libro de potestate ligandi & solvendi, capite vigesimo primo: *Est, inquit, quorundam sententiarum frivola, ut ridenda potius quàm resellenda videatur; putant enim Sacerdotes non habere potestatem solvendi, sed ostendendi solutos.*

III.
Opinio Magistri dicitur esse absolutum ostendo.